

Kateryna Danylyuk

Państwowe Muzeum Przyrodnicze NAN Ukrainy

ul. Teatralna 18

Lwów, 79008, Ukraina

echinum@ukr.net

Natalia Demchyshyn

NPP „Bojkowszczyzna”

ul. Wasyla Stusa 23

Borynia, 82547, Ukraina

npp_bojkivschuna@ukr.net

Oksana Maryskevych

Instytut Ekologii Karpat NAN Ukrainy

ul. Kozelnicka 4, Lwów, 79026 Ukraina

maryskevych@ukr.net

Received: 2.11.2022

Reviewed: 7.11.2022

NAJWYŻEJ POŁOŻONE STANOWISKO *CONVALLARIA MAJALIS* L. W UKRAINIE

The highest location of *Convallaria majalis* L. in Ukraine

Abstract: The article presents information about the finding the highest situated place of occurrence of *Convallaria majalis* L. in the Ukraine – in the territory of the National Nature Park Boikivshchyna (Ukrainian part of the Eastern Carpathians). In June 2022, the site of *Convallaria majalis* was found at an altitude of 1065 m a.s.l. in the ecotone zone to the the beech forest, in the meadow which was previously grazed periodically.

Key words: *Convallaria majalis*, National Nature Park Boikivshchyna, Ukrainian part of the Eastern Carpathians.

W trakcie prac florystycznych prowadzonych w Narodowym Przyrodniczym Parku Bojkowszczyzna (Karpaty Ukraińskie), w czerwcu 2022 roku, odnaleziono stanowisko konwalii majowej *Convallaria majalis* L., położone na wysokości 1065 m n.p.m. Jest to jedyna znana populacja tego europejsko-kaukaskiego gatunku w NPP Bojkowszczyzna. Zajmuje ona znaczną powierzchnię – około 500 m² (kilka tysięcy osobników), a także jest ona najwyżej położoną populacją tego gatunku w Ukrainie.

Convallaria majalis jest uważana za gatunek występujący licznie na zasobnych glebach w niżowych i podgórskich lasach oraz zaroślach z wyjątkiem wyższych gór (Szafer i in. 1924). Tą samą informację podają późniejsze klucze do oznaczania roślin naczyniowych Ukrainy (Chopyk 1977).

Odnaleziona w NPP Bojkowszczyzna populacja lokuje się w przy górnej granicy amplitudy wysokościowej tego gatunku na świecie.

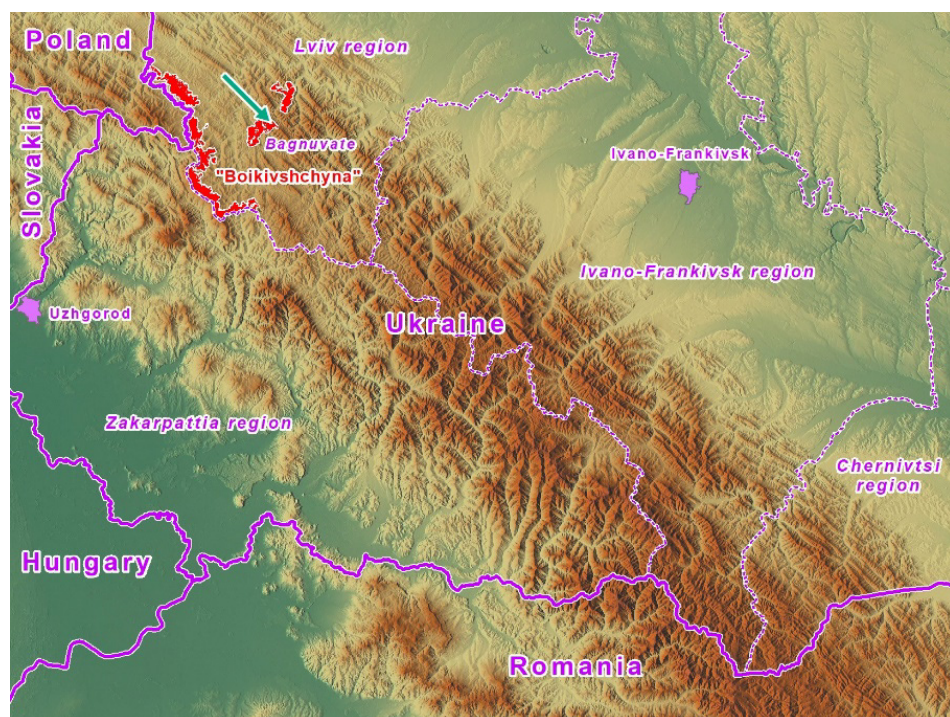
Stanowisko konwalii majowej odnaleziono na połoninie o miejscowej nazwie “Nad Jawirnystem” w masywie Beskidów Skolskich, w pobliżu wsi Bachnowate,

w rejonie samborskim, obwodzie lwowskim, we wschodniej części Narodowego Przyrodniczego Parku Bojkowszczyzna, na terenie leśnictwa Mizhigiria (Ryc. 1, 2).

Populacja zajmuje powierzchnię położoną w strefie ekotonowej pomiędzy lasem bukowym a połonią, która była wcześniej okresowo wypasana. Skład florystyczny zbiorowiska z dominującą *Convallaria majalis* prezentuje tabela 1.

Inne stanowisko konwalii pospolitej, położone najbliżej opisanego, znajduje się w Beskidach Skolskich (odległość ok. 80 km). Stwierdziła je Lidia Milkina tylko w jednym miejscu w Nadleśnictwie Skole NPP Skolskie Beskidy, w pobliżu wsi Kamianka, na wysokości 750 m n.p.m. (Solomakha i in. 2004). Gatunek ten został również stwierdzony we florze NPP Huculszczyzna na wysokościach 300–400 m n.p.m. (Prorochuk i in. 2013). Generalnie występuje on w górach bardzo rzadko i na ogół w niższych położeniach.

Występowanie *Convallaria majalis* na obszarze, który aktualnie chroniony jest przez NPP Bojkowszczyzna, zostało po raz pierwszy potwierdzone w publikacji E. Hückela w 1865 r., który opisał ten gatunek w rejonie góry Pikuj (grzbiet Wododziałowo-Werchowinski). Autor nie podał jednak dokładnej lokalizacji stanowiska (w tym wysokości), stwierdził jedynie, że gatunek został odnotowany

Ryc. 1. Położenie omawianej populacji *Convallaria majalis* w Karpatach Ukraińskich.

Fig. 1. Location of discussed *Convallaria majalis* population in the Ukrainian Carpathians.

Ryc. 2. *Convallaria majalis* L. na połoninie „Nad Jawirnystem” (NPP Bojkowszczyzna, Karpaty Ukrainińskie), 30.06.2022 r.

Fig. 2. *Convallaria majalis* L. in the polonina „Nad Yavirnystem” (NNP Boikivshchyna, Ukrainian Carpathians), 30.06.2022 yr.

w puszczy jaworowo-bukowej w pobliżu Połoniny Bukowskiej (Hückel 1865). Lasy jaworowo-bukowe do tej pory tworzą współczesną granicę leśną na północno-wschodnich stokach Pikuja (Maryskevych i in. 2022).

Stanowiska konwalii majowej na wysokościach powyżej 1000 m n.p.m. spotykane są także w górach Polski – w Sudetach w Karkonoskim PN (Przewoźnik 2013), a także w Tatrach Zachodnich w rejonie Sarniej Skały w Tatrzańskim PN (<https://atlas.roslin.pl/plant/6744>).

Kwestia wysokościowego rozmieszczenia gatunku *Convallaria majalis* pozostaje otwarta i wymaga dokładniejszych badań. W ostatnich dziesięcioleciach wzrasta średnia roczna temperatura, co może wpływać na zmiany zasięgów pionowych wielu gatunków roślin. W Karpatach Ukrainińskich badaniami tego typu należy w szczególności objąć gatunki ginące (Didukh i in. 2016). Możliwe, że również konwalia będzie rozszerzać swój zasięg wysokościowy.

Populacja konwalii majowej odnaleziona na połoninie o miejscowej nazwie „Nad Jawirnystem” wyróżnia się dużą liczebnością osobników, co wskazuje na jej długi wiek. Nie można więc wykluczyć jej relikтового charakteru. W rozwiązywaniu takich problemów pomocne mogą być badania genetyczne.

Tabela 1. Skład gatunkowy zbiorowiska z dominacją *Convallaria majalis* na połoninie “Nad Jawirnystem” (NPP Bojkowszczyzna, Karpaty Ukraińskie), 2022 r.

Table 1. Species composition of the plant community with the domination of *Convallaria majalis* in the polonina “Nad Yavirnystem” (NNP Boikivshchyna, Ukrainian Carpathians), 2022 yr.

Gatunek/Species	Procentowe pokrycie/Percentage cover
<i>Convallaria majalis</i> L.	50%
<i>Anemone nemorosa</i> L.	+
<i>Anthoxanthum odoratum</i> L.	+
<i>Arnica montana</i> L.	+
<i>Astrantia major</i> L.	+
<i>Briza media</i> L.	r
<i>Calamagrostis arundinacea</i> (L.) Roth.	2%
<i>Carex pilulifera</i> L.	+
<i>Festuca pratensis</i> Hudson.	+
<i>Gentiana asclepiadea</i> L.	+
<i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R. Br.	r
<i>Hieracium</i> sp.	+
<i>Hypericum maculatum</i> Crantz.	+
<i>Hypochaeris uniflora</i> Vill.	+
<i>Luzula luzuloides</i> (Lam.) Dandy et Wilmott.	2%
<i>Nardus stricta</i> L.	20%
<i>Phyteuma spicatum</i> L.	+
<i>Poa chaixii</i> Vill.	r
<i>Polygala vulgaris</i> L.	+
<i>Potentilla erecta</i> (L.) Räuschel.	+
<i>Sorbus aucuparia</i> L.	r
<i>Thymus pulegioides</i> L.	+
<i>Traunsteinera globosa</i> (L.) L.C.Richard.	r
<i>Trifolium medium</i> L.	+
<i>Vaccinium myrtillus</i> L.	20%
<i>Veratrum album</i> L.	r

+ - pokrycie około 1% / cover about 1%; r - pojedyncze osobniki / single individuals

Prace zrealizowano w ramach grantu 04/21/SK „Badania dziedzictwa przyrodniczego w NPP Bojkowszczyzna” Fundacji Ochrony Bioróżnorodności Karpat (Nadácia pre ochranu biodiverzity Karpát, Slovensko).

Literatura

- Chopyk V.I. (red.). 1977. Vyznacnik roslin Ukrains'kych Karpat. Naukova dumka, Kyiv, 434 ss.
- Didukh Ya.P., Chorney I.I., Budzhak V.V., Tokaryuk A.I., Kish R.Ya. 2016. Klimatogenni zmini roslynnogo switu Ukrains'kych Karpat. Druk Art, Czernici, 279 ss.
- Hüchel E. 1865. Botanische Ausflüge in die Karpathen des Stryer und Samborer Kreises in Galizien. Verh. k.-k. zool.-bot Ges. Wien. – Bd. 15: 49–66.
- Maryshevych O., Bashta A.-T., Geryak Yu., Danylyuk K., Demchyshyn N., Kazybrid I., Ragulina M., Shpakivska I. 2022. Kompleksni ekologicni doslidžennâ gori Pikuj (nacional'nij pryrodnij park Bojkiwszczyna). Materiali Vseukraïns'koi naukovoï konferencii "Stan i bioriznomanittâ ekosistem Shackogo nacional'nogo pryrodnogo parku ta inšich priridiochoronnych territorij" (Lwów, 08–11.09.2022). Spolom, Lwow, s. 91–95.
- Prorochuk V.V., Stefurak Yu.P., Brusak V.P., Derzhypilsky L.M. (red.). 2013. Nacional'nij pryrodnij park "Huculszczyna". Karty i Atlasy, Lwów, 408 ss.
- Przewoźnik L. 2013. Rośliny Karkonoskiego Parku Narodowego. Karkonoski Park Narodowy, Jelenia Góra, 60 ss.
- Solomakha V.A., Yakushchenko D.M., Kramarets V.O., Milkina L.I., Vorontsov D.P., Vorobyuv E.O., Voytiuk B.Yu., Vynychenko T.S., Kokhanets M.I., Solomakha I.V., Solomakha T.D. 2004. Nacional'nij pryrodnij park "Skolivski Beskydy". Fitosociocentr, Kyiv, 240 ss.
- Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B. (red.) 1924. Rośliny polskie. Opisy i klucze do oznaczania wszystkich gatunków roślin naczyniowych rosnących w Polsce bądź dziko, bądź też dziczałych lub częściej hodowanych. Atlas, Lwów-Warszawa, Książnica, 464 ss.